

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

10 ncu Birleşim

17 Ekim 1980 Cuma

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	148	2. — 1475 sayılı İş Kanununun 1927 sayılı Kanunla Değişik 14 ncü Maddesinin Değiştirilmesi, 98 nci-Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 25 nci Maddesinin 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi ve 4.7.1975 Tarihli 1927 Sayılı Kanunun 6 ncı Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/13)	151:157
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	148		
1. — 854 sayılı Deniz İş Kanununun 4.7.1975 tarihli 1926 sayılı Kanunla Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi ve 51 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/12) (S. Sayısı : 24 ve 24'e 1 nci ek)	148:151		

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci Oturum

Milli Güvenlik Konseyinin 19.9.1980 tarihli 1 nci Birleşiminin kapalı yapılan 3 ncü Oturumuna ait tutanakların, İhtizügün 14 ncü maddesine göre yayımlanması hakkındaki Orgeneral Nurettin Ersin'in önergesi kabul edildi.

Yüksek Askeri Şûranın Kuruluş ve Görevleri hakkında Kanuna bir geçici madde eklenmesi ve 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılması hakkında (2/10) (S. Sayısı : 22) ve

4 Ocak 1961 günlü ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında (2/11) (S. Sayısı : 23) kanun teklifleri de kabul olundu.

Oturuma saat 15.40'ta son verildi.

İkinci Oturum

Hükümet tarafından sunulan ve doğrudan gündeme alınan :

854 sayılı Deniz İş Kanununun değişik 20 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında (1/12) (S. Sayısı : 24) ve

4.7.1975 tarihli ve 1927 sayılı Kanunun 6 ncı, 1475 sayılı Kanunun değişik 14 ncü maddeleriyle 193 sayılı Kanunun 25 nci maddesinin değişik 7 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında (1/13) (S. Sayısı : 25) kanun tasarılarının, komisyonda incelendikten sonra gelecek birleşimde görüşmeleri kabul edildi.

17 Ekim 1980 Cuma günü saat 15.00'te toplanılmak üzere birleşime saat 18.53'te son verildi.

Haydar SALTİK
Orgeneral,
Milli Güvenlik Konseyi
Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Milli Güvenlik Konseyinin 10 ncü Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 854 sayılı Deniz İş Kanununun 4.7.1975 Tarihli 1926 sayılı Kanunla Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi ve 51 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/12) (S. Sayısı : 24 ve 24'e 1 nci ek) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin 1 nci sırasındaki 854 sayılı Deniz İş Kanununun 4 Temmuz 1975 tarihli ve 1926 sayılı Kanunla Değişik 20 nci Maddesinin

(1) 24 ve 24'e 1 nci Ek S. Sayılı Basma yazılar tutağa eklidir.

Değiştirilmesi ve 51 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı geçen birleşim gündeminde 24 sıra sayısı ile yer almıştı. Görüşmelerine geçildiğinde, Konseyimiz, tasarının İhtisas Komisyonunda incelenmesi gereğini duyduğundan, Komisyona havale etmişti. İhtisas Komisyonunun tasarı hakkındaki raporu 24'e 1 nci ek sıra sayısı ile basılmış ve sayın üyelerimize dağıtılmıştır.

Bu konudaki İhtisas Komisyonu ve Bakanlık temsilcileri yerlerini aldılar.

Şimdi bu kanun tasarısı üzerinde İhtisas Komisyonunun raporunu okutuyorum :

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Milli Güvenlik Konseyinin 9 ncü birleşiminde Komisyonumuza havale edilen «854 sayılı Deniz İş Kanununun değişik 20 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun Tasarısı» üzerinde yapılan görüşmelerde;

1 nci madde aynen benimsenmiş, ancak, geçici madde olarak eklenen husus «854 sayılı Deniz İş Kanununun 20 nci maddesinin değiştirilmesi ve bir geçici madde eklenmesi hakkındaki 1926 sayılı Kanun» da mevcut olması ve halen yürürlükte bulunması nedeniyle madde metninden çıkarılması uygun görülmüştür.

Tasarının 2 nci maddesi, 854 sayılı Deniz İş Kanununun sistematiğini korumak ve 1475 sayılı Kanunda yapılan değişikliğe paralellik sağlamak amacıyla, bir çerçeve madde altında, 854 sayılı Kanunun ceza hükümlerine ilişkin 51 nci maddesine bir fıkra olarak eklenmesi uygun görülmüş ve madde metninin anlamı değiştirilmeden buna göre yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütme maddeleri olan 3 ve 4 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Komisyon Başkanı	Üye
Talât SARGIN	Erberk İNAM
Pers. Kd. Alb.	Dz. Öğ. Yb.
Üye	Üye
Fazıl KAYNAKDEMİR	Kâzım ÖZTÜRK
Hv. Pers. Bnb.	M. G. K. Yasama Sekreteri
Üye	Üye
Mehmet F. ÖKTEN	Murat ÜLGEN
Maliye Bakanlığı Gelirler	Maliye Bakanlığı
Gn. Md. Başyardımcısı	Bütçe Gn. Md.
Üye	Üye
Rüştü ALTAY	Tuğrul AĞAR
Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Sosyal Güvenlik
Bakanlığı	Bakanlığı
Başmüsaviri	Araştırma ve Planlama
	Kurulu Başkanı

Üye

Doğan ŞİŞLİ

Millet Meclisi Kanunlar

Müdür Yrd.

BAŞKAN — Efendim, bu tasarının tümü üzerinde İhtisas Komisyonunun açıklaması olacak mı?

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Sayın Hükümet?..

ÇALIŞMA BAKANİ TURHAN ESENER — Yok.

MALİYE BAKANİ KAYA ERDEM — Yok.

BAŞKAN — Tümü üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yoktur.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler bitmiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler efendim... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

854 Sayılı Deniz İş Kanununun 4.7.1975 Tarihli 1926 Sayılı Kanunla Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi ve 51 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 854 sayılı Deniz İş Kanununun 4.7.1975 tarihli ve 1926 sayılı Kanunla değiştirilen 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kıdem Tazminatı :

Madde 20. — Bu Kanuna tabi gemi adamlarının hizmet akitlerinin,

1. İşveren tarafından bu Kanunun 14 ncü maddesinin 1 nci bendinde gösterilen sebepler dışında,

2. Gemi adamı tarafından bu Kanunun 14 ncü maddesinin II nci ve III ncü bentleri uyarınca,

3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,

4. Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı, yahut toptan ödeme almak amacıyla,

Feshedilmesi veya gemi adamının ölümü veya 14 ncü maddenin 4 ncü bendi sebebiyle son bulması hallerinde gemi adamının işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence gemi adamına 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

Gemi adamlarının kıdemleri hizmet akdinin devam etmiş veya fasıllarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik gemilerinde ve hizmetinde çalıştıkları süreler gözönüne alınarak hesaplanır. Geminin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde gemi adamının kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanır. Bu kanunun neşri tarihinden itibaren geminin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde iş-

lemiş kıdem tazminatlarından her iki işveren sorumludur. Ancak işyerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları gemi adamını çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki gemi adamının aldığı ücret seviyesiyle sınırlıdır.

Bu Kanunun neşrinden evvel işyeri devrolmuş veya herhangi bir suretle el değiştirmişse devir mukavelesinde aksine bir hüküm yoksa işlemiş kıdem tazminatlarından yeni işveren sorumludur.

Gemi adamının birinci bendin 4 ncü fıkrası hükümünden faydalanabilmesi için aylık veya toptan ödemeye hak kazanmış bulunduğunu ve kendisine aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için yaşlılık sigortası bakımından bağlı bulunduğu kuruma veya sandığa müracaat etmiş olduğunu belgelemesi şarttır. Gemi adamının ölümü halinde bu şart aranmaz.

TC Emekli Sandığı Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanununa veya yalnız Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olarak sadece aynı ya da değişik kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya malullük aylığına ya da toptan ödemeye hak kazanan gemi adamına, bu kamu kuruluşlarında geçirdiği hizmet sürelerinin toplamı üzerinden son kamu kuruluşu işverenince kıdem tazminatı ödenir.

Yukarıda belirtilen kamu kuruluşlarında gemi adamının hizmet akdinin evvelce bu maddeye göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi suretiyle geçen hizmet süreleri kıdem tazminatının hesabında dikkate alınmaz.

Ancak, bu tazminatın TC Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresine ait kısmı için ödenecek miktar, yaşlılık veya malullük aylığının başlangıç tarihinde TC Emekli Sandığı Kanununun yürürlükteki hükümlerine göre emeklilik ikramiyesi için öngörülen miktardan fazla olamaz.

Bu maddede geçen kamu kuruluşları deyimi genel, katma ve özel bütçeli idareler ile 468 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde sayılan kurumları kapsar.

Aynı kıdem süresi için bir defadan fazla kıdem tazminatı veya ikramiye ödenmez.

Kıdem tazminatının hesaplanması, son ücret üzerinden yapılır. Sefer, parça başına, akord, götürü veya yüzde usulü gibi ücretin sabit olmadığı hallerde son bir yıllık süre içinde ödenen ücretin o süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama ücret bu tazminatın hesabına esas tutulur.

Ancak, son bir yıl içinde işçi ücretine zam yapıldığı takdirde tazminata esas ücret, gemi adamının iş-

ten ayrılma tarihi ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır.

16 ncı maddenin (D) bendinde sözü geçen tazminat ile bu maddede yer alan kıdem tazminatına esas olacak ücretin hesabında 29 ncü maddenin birinci fıkrasında yazılı ücrete ilaveten gemi adamına sağlanmış olan para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaatler de gözönünde tutulur.

Bu maddede belirtilen kıdem tazminatı ile ilgili 30 günlük süre hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleri ile gemi adamı lehine değiştirilebilir.

Ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleri ile belirtilen sürelerle hesap edilen kıdem tazminatının yıllık miktarı, 1475 sayılı İş Kanununa göre tespit edilmiş bulunan günlük asgari ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katından fazla olamaz.

Gemi adamının ölümü halinde yukarıdaki hükümlere göre doğan tazminat tutarı, kanuni mirasçılara ödenir.

Kıdem tazminatından doğan sorumluluğu işveren, özel şahıslara veya sigorta şirketlerine sigorta ettiremez.

İşveren sorumluluğu altında ve sadece yaşlılık, emeklilik, malullük, ölüm ve toptan ödeme hallerine mahsus olmak kaydıyla Devlet veya kanunla kurulu kurumlarda veya % 50 hisseden fazlası Devlete ait bir bankada veya bir kurumda işveren tarafından kıdem tazminatı ile ilgili bir fon tesis edilir.

Fon tesisi ile ilgili hususlar kanunla düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde Komisyonun bir diyeceği var mı?..

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGİN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Bakanım, sondan beşinci fıkrada («Ancak» diye başlayan fıkrada) Anayasa Mahkemesinin 14 Nisan 1980 tarihine kadar mehil vererek şekil yönünden iptal ettiği husus tekrar ipka ediliyor. Onun dışında başka bir değişiklik yoktur efendim.

BAŞKAN — Sayın Bakanımızın bir izahatı olacak mı efendim?..

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER — Efendim, bu konuda 854 sayılı Kanunda herhangi bir değişiklik yapmıyoruz.

Zaten iptal edilmesi de unutulmuş bir hüküm. Sadece «ancak» dan evvel başlayan cümleyi başa getiriyoruz. Onun dışında başka bir değişiklik yoktur efendim.

BAŞKAN — Peki, teşekkür ederim.

Madde üzerinde başka söz almak isteyen arkadaşlarımız var mı efendim?.. Yok.

O halde bu 1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — 854 sayılı Deniz İş Kanununun 51 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

20 nci madde hükümlerine aykırı harekette bulunarak kıdem tazminatının öngörülen esaslar dışında veya saptanan miktar veya tavan aşılacak şekilde ödenmesi için emir veya talimat veren veya bu yolda hareket eden özel veya kamu kurumu veya kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, genel müdür, müessese müdürü, muhasebe müdürü gibi yetkili sorumluları hakkında, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde altı aydan iki seneye kadar hapis ve yirmi bin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası hükümlenir. Kanuna aykırı olarak fazla ödenen miktarın da ayrıca Hazine lehine resen tahsiline karar verilir.

BAŞKAN — Bu 2 nci madde üzerinde Komisyon üyelerinin bir izahatı var mı?..

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN — (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, Hükümet tasarısı aynen benimsenmiştir.

BAŞKAN — Efendim Hükümetin bunun hakkında izahatı olacak mı?..

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER — Yok efendim.

BAŞKAN — Bu, yeni eklenen bir madde, değil mi efendim, müeyyide getirmesi bakımından konmuştur?..

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER — Evet.

BAŞKAN — Bu 2 nci madde üzerinde sayın üyelerimizden söz almak isteyen var mı?.. Yok.

O halde 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu Kanunun 1 nci maddesi 12.9.1980 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde Komisyonun bir diyeceği var mı?..

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Yoktur efendim; Hükümet tasarısını aynen benimsiyoruz.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen sayın üyeler var mı efendim?.. Yok.

3 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı?.. Yok.

4 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum efendim : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — 1475 Sayılı İş Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 14 ncü Maddesinin Değiştirilmesi, 98 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 25 ncü Maddesinin 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi ve 4.7.1975 Tarihli 1927 Sayılı Kanunun 6 ncü Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/13) (S. Sayısı : 25 ve 25'e 1 nci ek) (1)

BAŞKAN — Efendim, gündemimizin 2 nci sıradaki, 1475 sayılı İş Kanununun 1927 sayılı Kanunla Değişik 14 ncü Maddesinin Değiştirilmesi, 98 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 25 ncü Maddesinin 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi ve 4 Temmuz 1975 Tarihli 1927 Sayılı Kanunun 6 ncü Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı geçen birleşim gündeminde 25 sıra sayısıyla yer almıştı. Görüşmelerine geçildiğinde, Konseyimiz, tasarının İhtisas Komisyonunda incelenmesi gerektiğini duyduğundan Komisyona havale edilmişti.

İhtisas Komisyonunun tasarı hakkındaki raporu 25'e 1 nci ek sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

İhtisas Komisyonu ve Bakanlık temsilcileri yerlerindedir.

Bu konudaki İhtisas Komisyonu raporunu okutuyorum :

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Milli Güvenlik Konseyinin 15 Ekim 1980 günü 9 ncu birleşiminde görüşülen ve Komisyonumuza incelenmek üzere havale edilen 4.7.1975 tarihli ve 1927 sayılı Kanunun 6 ncü, 1475 sayılı Kanunun değişik 14

(1) 25 ve 25'e 1 nci Ek S. Sayılı basmayazılar tutanağa eklidir.

ncü maddeleriyle 193 sayılı Kanunun 25 nci maddesinin değişik 7 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında Kanun tasarısı Komisyonumuzun 16.10.1980 günkü toplantısında görüşülmüştür.

Tasarının 1 nci maddesi Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde 1927 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin değiştirilmesi, bu maddeyi takip eden 3 ncü maddede yapılan düzenleme ile paralel olduğundan 6 ncı maddenin uygulama alanı bulunmayacağı ve boşlukta kalacağı düşüncesiyle yürürlükten kaldırılması Komisyonumuzca uygun görülmüş ve madde 4 ncü madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 3 ncü maddesinde, tasarıda yer almayan basın mesleğinde çalışanlara ilişkin Basın İş Kanununa yeni bir düzenleme getirmemek ve ödenen kıdem tazminatlarının eskiden olduğu gibi vergilendirilmesini sağlamak amacıyla «1475 ve 857 sayılı kanunlara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile, 5953 sayılı Kanuna göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabınının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz)» şeklinde değiştirilerek 2 nci madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 4 ncü maddesi; bir çerçeve madde altında 1475 sayılı İş Kanununun hizmet akdine ilişkin cezaları düzenleyen 98 nci maddesine bir fıkra olarak eklenmesi uygun görülerek madde metninde anlam yönünden bir değişiklik yapılmadan 3 ncü madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Komisyonumuzca yapılan bu düzenlemelerle tasarının başlığı ve yürürlük maddesi yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesi aynen benimsenmiştir. Raporumuz Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Komisyon Başkanı
Talât SARGIN
Pers. Kd. Alb.

Üye
Erberk İNAN
Dz. Öğr. Yb.

Üye
Fazıl KAYNAKDEMİR
Hv. Prs. Bnb.

Üye
Kâzım ÖZTÜRK
M. G. K. Yasama Sekreteri

Üye
Mehmet F. ÖKTEN
Maliye Bakanlığı Gelirler
Gn. Md. Başyardımcısı

Üye
Murat ÜLGEN
Maliye Bakanlığı Bütçe
Gn. Md. Başyardımcısı

Üye
Rüştü ALTAY
Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Başmüşaviri

Üye
Tuğrul AĞAR
Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Araştırma ve Planlama
Kurulu Bşk.

Üye
Doğan ŞİŞLİ
Millet Meclisi Kanunlar
Müdür Yrd.

BAŞKAN — Bu Komisyon raporu hakkında Hükümet temsilcileri mutabık mıdır efendim?

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER — Efendim, İhtisas Komisyonu raporuna aynen katılıyoruz.

BAŞKAN — Peki, teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler bitmiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

1475 Sayılı İş Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 14 ncü Maddesinin Değiştirilmesi, 98 ncı Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 25 ncı Maddesinin 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi ve 4.7.1975 Tarihli 1927 Sayılı Kanunun 6 ncı Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1475 sayılı İş Kanununun 1927 sayılı Kanunla değişik 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kıdem Tazminatı

Madde 14. — Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin :

1. İşveren tarafından bu Kanunun 17 nci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,

2. İşçi tarafından bu Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca,

3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,

4. Bağlı buldukları, kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;

Feshedilmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında

kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

İşçilerin kıdemleri, hizmet aktinin devam etmiş veya fasilalarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler gözönüne alınarak hesaplanır. İşyerlerinin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde işçinin kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanır. Bu Kanunun neşri tarihinden itibaren işyerinin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işveren sorumludur. Ancak, işyerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları işçiyi çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki işçinin aldığı ücret seviyesiyle sınırlıdır. Bu kanunun neşrinden evvel işyeri devrolmuş veya herhangi bir suretle el değiştirmişse devir mukavelesinde aksine bir hüküm yoksa işlenmiş kıdem tazminatlarından yeni işveren sorumludur.

İşçinin birinci bendin 4 ncü fıkrası hükmünden faydalanabilmesi için aylık veya toptan ödemeye hak kazanmış bulunduğunu ve kendisine aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için yaşlılık sigortası bakımından bağlı bulunduğu kuruma veya sandığa müracaat etmiş olduğunu belgelemesi şarttır. İşçinin ölümü halinde bu şart aranmaz.

TC Emekli Sandığı Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanununa veya yalnız Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olarak sadece aynı ya da değişik kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya malullük aylığına ya da toptan ödemeye hak kazanan işçiye, bu kamu kuruluşlarında geçirdiği hizmet sürelerinin toplamı üzerinden son kamu kuruluşu işverenince kıdem tazminatı ödenir.

Yukarıda belirtilen kamu kuruluşlarında işçinin hizmet akdinin evvelce bu maddeye göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi suretiyle geçen hizmet süreleri kıdem tazminatının hesabında dikkate alınmaz.

Ancak, bu tazminatın TC Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresine ait kısmı için ödenecek miktar, yaşlılık veya malullük aylığının başlangıç tarihinde TC Emekli Sandığı Kanununun yürürlükteki hükümlerine göre emeklilik ikramiyesi için öngörülen miktardan fazla olamaz.

Bu maddede geçen kamu kuruluşları deyimi, genel, katma ve özel bütçeli idareler ile 468 sayılı

Kanunun 4 ncü maddesinde sayılan kurumları kapsar.

Aynı kıdem süresi için bir defadan fazla kıdem tazminatı veya ikramiye ödenmez.

Kıdem tazminatının hesaplanması, son ücret üzerinden yapılır. Parça başı, akort, götürü veya yüzde usulü gibi ücretin sabit olmadığı hallerde son bir yıllık süre içinde ödenen ücretin o süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama ücret bu tazminatın hesabına esas tutulur.

Ancak, son bir yıl içinde işçi ücretine zam yapıldığı takdirde, tazminata esas ücret, işçinin işten ayrılma tarihi ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır.

13 ncü maddenin (c) bendinde sözü geçen tazminat ile bu maddede yer alan kıdem tazminatına esas olacak ücretin hesabında 26 ncü maddenin 1 nci fıkrasında yazılı ücrete ilaveten işçiye sağlanmış olan para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaatler de gözönünde tutulur.

Bu maddede belirtilen kıdem tazminatı ile ilgili 30 günlük süre hizmet akidleri veya toplu iş sözleşmeleri ile işçi lehine değiştirilebilir.

Ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleri ile belirtilen sürelerle hesap edilen kıdem tazminatının yıllık miktarı, 1475 sayılı İş Kanununa göre tespit edilmiş bulunan günlük asgari ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katından fazla olamaz.

İşçinin ölümü halinde yukarıdaki hükümlere göre doğan tazminat tutarı, kanuni mirasçılara ödenir.

Kıdem tazminatından doğan sorumluluğu işveren şahıslara veya sigorta şirketlerine sigorta ettiremez.

İşveren sorumluluğu altında ve sadece yaşlılık, emeklilik, malullük ölüm ve toptan ödeme hallerine mahsus olmak kaydıyla Devlet veya kanunla kurulu kurumlarda veya % 50 hissedenden fazlası Devlete ait bir bankada veya bir kurumda işveren tarafından kıdem tazminatı ile ilgili bir fon tesis edilir.

Fon tesisi ile ilgili hususlar kanunla düzenlenir.

BAŞKAN — Birinci madde üzerinde Komisyonun bir açıklaması olacak mı efendim?

PERSONEL KİDEMLİ ALBAY TALÂT SARGİN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Hayır Sayın Başkanım. Yalnız şu kadar ifade etmek isterimki, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği metni yeniden değiştirdik.

BAŞKAN — Deniz İş Kanununda olduğu gibi?...
PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Deniz İş Kanununda sehven söyledim; onu Anayasa Mahkemesi iptal etmemiş.

BAŞKAN — Hükümet Sözcüsünün bir açıklaması olacak mı efendim?

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER — Evet efendim, bizim de amacımız; aynen, demin Sayın Komisyon Başkanının da söylediği gibi, her iki kanun arasındaki birlik ve paralellliği sağlamak ve çalışma hayatındaki kamu düzeninin bozulmasına engel olmak, aynı kıdem süresinde çalışan işçilerin aynı kıdem tazminatını almalarını sağlamaktır.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Konsey Üyesi arkadaşlarımızdan söz almak isteyen var mı efendim?...

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Ben söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Kıdem tazminatıyla başlayıp, madde 14 diye devam eden ve 2 nci fıkrada rakamlardan sonra, orta sırada; «Bu kanunun neşri tarihinden itibaren işyerinin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işveren sorumludur.» denilmektedir.

Şimdi bu, aslında 1927 sayılı Kanundan önce olan bir hüküm, 1975 senesindeki hüküm zannediyorum. Şimdi bunu tekrar yeni bir kanunla değiştiriyoruz. O bakımdan, «Bu kanun» derken, şimdi çıkardığımız kanun değil, 1927 sayılı Kanun olacak kanaatindeyim. Bilmiyorum Hükümetin görüşü nedir efendim?...

MALİYE BAKANI KIAYA ERDEM — Aynen katılıyoruz efendim.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Yeniden, bugünden itibaren müzakere problemleri doğmasın efendim?...

BAŞKAN — Buyurun Komisyon.

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, bu, 1475 ve 1927 sayılı kanunlarda aynen gelen ve aynı şekilde devam eden maddelerdir. Bu bakımdan, bir sakınca tevhit etmediği görüştüneyiz.

BAŞKAN — Yani, 1927 sayılı Kanunda zaten onlar yazılıdır, yine onları aynen buraya yazıyoruz?...

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Ondan evvelkinde de aynen yazılıdır Komutanım.

BAŞKAN — Onu aynen geçiriyoruz, binaenaleyh «Bu kanun» demekle bir mahzur yok diyorsunuz?...

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet efendim. Devam edegelen bir süreklilik kazandırıyor. Kesiklik yoktur efendim.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Müsaade eder seniz bir daha sorayım, Komisyon Başkanı cevaplandırın efendim.

Bu kanun yarın neşredildiği takdirde, işyerini devredecek olan herhangi bir müessesede; bu kıdem tazminatı yine bu hükme göre iki tarafın arasında mı yürüyecek; yoksa beş sene evvelki hükme göre mi yürüyecek? O kısmı bir daha okuyorum, ortasından takip edin.

«Bu kanunun neşri tarihinden itibaren işyerinin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işveren sorumludur».

Yani önümüzdeki günlerden itibaren işyeri devredilirse, kıdem tazminatından her iki işveren mi sorumlu olacak, yoksa 1975'te bu kanun kanunlaştığına göre, artık bu hüküm ondan sonrakiler için kalmış bir şey mi olacak?

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, şöyle arz etmek istiyorum : 931 sayılı Kanunda, 1475 sayılı Kanunda, 1927 sayılı Kanunda ve kabul buyurulduğu takdirde bu Kanunda bu hükümler aynen muhafaza edilmiştir.

Binaenaleyh, bu devir ve intikaller arasında bir kesiklik olmayacak. Bu, aynı ile muhafaza edilmekle de bundan evvelki yapılan işlemlerde bir kesiklik olmadığı gibi, bundan sonra da yine aynı prensip cari olacak, işyerinin devri veya intikali halinde kıdem tazminatı sorumluluğu işverenler arasında burada öngörüldüğü gibi yapılacak.

BAŞKAN — Bu kanunda öngörüldüğü gibi değil mi?

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (Devamla) — Evet. Bundan evvelkilerde de aynı metinler olduğu için bir farklılık ve değişiklik de olmayacaktır.

BAŞKAN — Hükümet Temsilcisi Sayın Bakanımız ne derler efendim?

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER —
Efendim, okunuş şekline ben de tereddüde düş-
tüm. Şu tereddüt ortaya çıktı : Sanki bu kanunun
neşrinden evvel her iki işveren sorumlu değilmiş de,
şimdi sorumlu imiş gibi bir netice ortaya çıkma iht-
imali olabilir. Bakın diyor ki : «Bu kanunun neşri
tarihinden itibaren her iki işveren sorumludur.»
İlk okuduğumuz zaman, sanki bundan evvel her iki
işveren sorumlu değil de, bu kanunun neşri tarihinden
itibaren her ikisi sorumlu. Fakat bundan evvelki
kanunda her iki işveren de sorumlu tutulduğu
için, pratikte bir sakınca doğmayacaktır. Onun için,
zannediyorum pek değiştirmeye lüzum yok; fakat
Paşanın endişesi doğru, ilk okunduğunda hakikaten
«Bu kanunun neşrinden itibaren her iki işveren so-
rumludur» deyince akla şu sual geliyor : Acaba on-
dan evvel sanki her ikiside sorumlu değilmiş. Hal-
buki öyle değil. O zaman mesele kalmıyor.

BAŞKAN — Bundan evvelki kanun var mı ya-
nınızda, o kısmı okur musunuz?

**HAVA PERSONEL BİNBAŞI FAZIL KAY-
NAKDEMİR** (İhtisas Komisyonu Üyesi) — 1475
sayılı Kanun.

«Kıdem Tazminatı. (1927 ile değişik şekli)

MADDE 14. — Bu Kanuna tabi işçilerin hiz-
met akitlerinin :

1. İşveren tarafından bu kanunun 17 nci mad-
desinin 2 numaralı bendinde gösterilen sebepler di-
şında,

2. İşçi tarafından bu kanunun 16 nci maddesi
uyarınca,

3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,

4. Bağlı buldukları, Kanunla kurulu kurum
veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük
aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;

Feshedilmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son
bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten iti-
baren hizmet akdinin devamı süresince her geçen
tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tuta-
rında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süre-
ler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

İşçilerin kıdemleri, hizmet akdinin devam etmiş
veya fasülâlarla yeniden akdedilmiş olmasına bakıl-
maksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde
çalıştıkları süreler gözönüne alınarak hesaplanır.
İşyerlerinin devir veya intikali yahut herhangi bir
suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi ve-
ya başka bir yere nakli halinde işçinin kıdemi, iş-

yeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin
toplamı üzerinden hesaplanır.

Bu kanunun neşri tarihinden itibaren işyerinin
devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi hal-
linde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işve-
ren sorumludur. Ancak, işyerini devreden işveren-
lerin bu sorumlulukları işçiyi çalıştırdıkları sürelerle
ve devir esnasındaki işçinin aldığı ücret seviyesiyle
sınırlıdır. Bu Kanunun neşrinden evvel işye-
ri devrolmuş veya herhangi bir suretle el değiştiri-
mişse devir mukavelesinde aksine bir hüküm yok-
sa işlemiş kıdem tazminatlarından yeni işveren so-
rumludur.»

BAŞKAN — Aynı.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Millî Gü-
venlik Konseyi Genel Sekreteri) — Ben arz edeyim
tereddüdümü efendim.

Bu kanunun neşri tarihi, bugün kanunlaşırsa,
Resmî Gazete ile yayımlanırsa, yarın veya daha
sonraki gün olacaktır. O halde «Bu kanunun neşri
tarihi» dediği andan itibaren, kaç numara alırsa
alsın, 18 Ekim 1980 tarihi esas olacaktır. Eski ka-
nunun aynen tekrar edilmesine rağmen, bunu yeni
bir kanun halinde kanunlaştırıyoruz. «Bu kanunun
neşri tarihinden» dediğimiz zaman, bundan evvel
işyerini devretmiş olanların hukuki durumu ile bu
kanunun neşri tarihinden evvel işyerlerini devretmiş
olanların hukuki durumu, bu tarihten itibaren ye-
niden hesaplanacak izlenimini veriyor bana.

O nedenle, «bu» yenine bundan 5 sene evvel çı-
kmış olan «1927 sayılı Kanunun» deyiminin kulla-
nılmasında daha rahatlık var herhalde. Bu değiştiri-
diğimiz kanun 1927 sayılı Kanundur. O kanun bu-
rada kasdettiğimiz kanun değil mi efendim? Ben
böyle anladığım için tereddüt olmasın dedim.

BAŞKAN — 18 tarihine kadar olan süredir. Za-
ten 1927 sayılı Kanun yürürlükte. Orada zaten ay-
nen geçiyor. 18'inden sonra bu kanun yürürlüğe
girdiğine göre, ikisi arasında fark olmayınca, bir
tereddüt olmaması lazım. Komisyonun da, Hükü-
metin de görüşü bu değil mi efendim?

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER —
Evet.

BAŞKAN — Yani o esas alınacak. 1927 sayılı
Kanunda «her iki işveren tarafından ödenecektir»
ibaresi geçerli oluyor. Onun için bunu zapta geçir-
mekte fayda var.

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER —
Sayın Başkan, Paşam iyi bir noktaya değindiler. Ha-

kikaten insan okuduğu zaman bir tereddüde düşüyor; bilhassa son cümlede: «Bu kanunun neşrinden evvel işyeri devrolmuş veya herhangi bir sebeple el değiştirmişse ve devir mukavelesinde aksine bir hüküm yoksa, işlemiş kıdem tazminatlarından yeni işveren sorumludur.» Bu, hangi tarih için? 1927 sayılı Kanunun neşri tarihi için. Halbuki şimdi bu kanunu izlersek, sanki, «dün yapılmışsa yeni işveren sorumludur» gibi bir anlam çıkıyor. Halbuki esas, iki işverenin sorumlu olması. Onun için Paşanın dediğinde büyük bir hakikat payı var. Bunun üzerinde tekrar Komisyonun fikirlerini rica edeceğim.

ORHAN DÜLGERLER (Millet Meclisi Kanunlar Müdürü) — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?
BAŞKAN — Buyurun efendim.

ORHAN DÜLGERLER (Millet Meclisi Kanunlar Müdürü) — Sayın Başkanım, kanun tekniği bakımından bir şey arz etmek istiyorum.

Şimdi efendim : «bu kanunun neşri» derken burada kastedilen kanun 1475 sayılı Kanundur. Çerçeve maddeden de anlaşılacağı gibi, bu çıkacak olan kanunun maddesi götürülüp 1475 sayılı Kanuna monte edilecek. Kasıt bu; tamamen kanun yapma tekniği bakımından böyle olmaktadır.

BAŞKAN — 1927 sayılı Kanunu yürürlükten kaldırmıyoruz, 14 ncü maddesine bunu ekliyoruz.

ORHAN DÜLGERLER (Millet Meclisi Kanunlar Müdürü) — Aynen monte edilecek efendim. Kasdettiği, 1475 sayılı ilk kanundur; onun yayımı tarihi.

BAŞKAN — Evet.

Komisyon?

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Anayasa Mahkemesi şekil yönünden, bu maddenin «asgari ücret X 7,5 katı» nı iptal etmiştir. 1927 sayılı Kanun halen yürürlüktedir. Böyle bir endişeye mahal yoktur. Bu kanun onun yerini hemen kapatacaktır.

BAŞKAN — Tamam, anlaşıldı efendim. Teşekkür ederim.

Efendim, 1 nci madde üzerinde başka söz alacak arkadaş var mı?.. Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927 sayılı Kanunla değiştirilen 25 nci maddesinin 7 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1475 ve 854 sayılı kanunlara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 5953 sayılı

Kanuna göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz).

BAŞKAN — Bu madde üzerinde Komisyonun bir izahatı olacak mı?

PERSONEL KIDEMLİ ALBAY TALÂT SARGIN (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Başkanlık gerekli görürse izahat veririz, bizim bir izahatımız yok.

BAŞKAN — Hükümet Temsilcisi?..

ÇALIŞMA BAKANI TURHAN ESENER — Bir izahatımız yok, isabetli buluyoruz.

BAŞKAN — Sayın üyelerden söz almak isteyen var mı?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — 1475 sayılı Kanunun 98 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

14 ncü madde hükümlerine aykırı harekette bulunarak kıdem tazminatının öngörülen esaslar dışında veya saptanan miktar veya tavan aşılarak ödenmesi için emir veya talimat veren veya bu yolda hareket eden özel veya kamu kurumu veya kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, genel müdür, müessese müdürü, muhasebe müdürü gibi yetkili sorumluları hakkında, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde altı aydan iki seneye kadar hapis ve yirmi bin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası hükmolünür. Kanuna aykırı olarak fazla ödenen miktarın da ayrıca Hazine lehine resen tahsiline karar verilir.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde Komisyonun veya Hükümet Temsilcisi arkadaşlarımızın bir beyanı olacak mı efendim?.. Yok.

Konsey Üyesi arkadaşlarımızdan bu madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

3 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 ncü maddeyi okuyunuz efendim :

MADDE 4. — 4 . 7 . 1975 tarihli ve 1927 sayılı Kanunun 6 ncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

4 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 nci maddeyi okuyunuz efendim.

MADDE 5. — Bu Kanunun 1 ve 2 nci maddeleri 12 . 9 . 1980 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

5 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okuyunuz efendim.

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum efendim : Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Hayırlı, uğurlu olsun efendim.

Efendim, gündemimizde görüşecek başka konu bulunmadığından, 24 Ekim 1980 Cuma günü saat 15.00'te toplanılmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati : 15.55

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

10 NCU BİRLEŞİM

17 . 10 . 1980 Cuma

Saat : 15.00

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 854 sayılı Deniz İş Kanununun 4.7.1975 tarihli 1926 sayılı Kanunla Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi ve 51 nci Maddesine bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/12) (S. Sayısı : 24 ve 24'e 1 nci ek)

2. — 1475 sayılı İş Kanununun 1927 sayılı Kanunla Değişik 14 nci Maddesinin Değiştirilmesi, 98 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 25 nci Maddesinin 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi ve 4.7.1975 Tarihli 1927 Sayılı Kanunun 6 nci Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu. (1/13) (S. Sayısı : 25 ve 25'e 1 nci ek)

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 24

854 Sayılı Deniz İş Kanununun Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı. (1/12)

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi Başkanlığı
Sayı : 101-610/06871

14 . 10 . 1980

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 13.10.1980 tarihinde kararlaştırılan «854 Sayılı Deniz İş Kanununun Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu
Başbakan

854 SAYILI DENİZ İŞ KANUNUNUN DEĞİŞİK 20 NCİ MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI GEREKÇESİ

Bilindiği gibi, 1475 sayılı İş Kanununun kıdem tazminatı ile ilgili hükmü yeniden düzenlenmiştir.

854 sayılı Deniz İş Kanununa tabi işçilerin kıdem tazminatlarının da 1475 sayılı Kanuna tabi işçilerle paralel hale getirilmesi öngörülmüştür.

Buna göre, Deniz İş Kanununun 20 nci maddesi değiştirilerek toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleri ile belirtilen sürelerle hesap edilen kıdem tazminatının yıllık miktar, 1475 sayılı İş Kanununa göre tespit edilmiş bulunan günlük en az ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katından fazla olamaz hükmü getirilmiştir.

Ayrıca, kıdem tazminatının kanuna aykırı şekilde ödenmesine sebebiyet verenler hakkında cezai hükümler getirilmiştir.

854 Sayılı Deniz İş Kanununun Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 854 sayılı Deniz İş Kanununun 4.7.1975 tarihli ve 1926 sayılı Kanunla değiştirilen 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kıdem Tazminatı :

Madde 20. — Bu Kanuna tabi gemi adamlarının hizmet akitlerinin,

1. İşveren tarafından bu Kanunun 14 ncü maddesinin 1 nci bendinde gösterilen sebepler dışında,
2. Gemi adamı tarafından bu Kanunun 14 ncü maddesinin II nci ve III ncü bentleri uyarınca,
3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,

4. Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı, yahut toptan ödeme almak amacıyla,

Feshedilmesi veya gemi adamının ölümü veya 14 ncü maddenin 4 ncü bendi sebebiyle son bulması halinde gemi adamının işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence gemi adamına 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

Gemi adamlarının kıdemleri hizmet akdinin devam etmiş veya fasıllarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik gemilerinde ve hizmetinde çalıştıkları süreler gözönüne alınarak hesaplanır. Geminin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde gemi adamının kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanır. Bu kanunun neşri tarihinden itibaren geminin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işveren sorumludur. Ancak işyerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları gemi adamını çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki gemi adamının aldığı ücret seviyesiyle sınırlıdır.

Bu Kanunun neşrinden evvel işyeri devrolmuş veya herhangi bir suretle el değiştirmişse devir mukavelesinde aksine bir hüküm yoksa işlenmiş kıdem tazminatlarından yeni işveren sorumludur.

Gemi adamının birinci bendin 4 ncü fıkrası hükmünden faydalanabilmesi için aylık veya toptan ödemeye hak kazanmış bulunduğunu ve kendisine aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için yaşlılık sigortası bakımından bağlı bulunduğu kuruma veya sandığa müracaat etmiş olduğunu belgelemesi şarttır. Gemi adamının ölümü halinde bu şart aranmaz.

TC Emekli Sandığı Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanununa veya yalnız Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olarak sadece aynı ya da değişik kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya malullük aylığına ya da toptan ödemeye hak kazanan gemi adamına, bu kamu kuruluşlarında geçirdiği hizmet sürelerinin toplamı üzerinden son kamu kuruluşu işverenince kıdem tazminatı ödenir.

Yukarıda belirtilen kamu kuruluşlarında gemi adamının hizmet akdinin evvelce bu maddeye göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi suretiyle geçen hizmet süreleri kıdem tazminatının hesabında dikkate alınmaz.

Ancak, bu tazminatın TC Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresine ait kısmı için ödenecek miktar, yaşlılık veya malullük aylığının başlangıç tarihinde TC Emekli Sandığı Kanununun yürürlükteki hükümlerine göre emeklilik ikramiyesi için öngörülen miktardan fazla olamaz.

Bu maddede geçen kamu kuruluşları deyimi genel, katma ve özel bütçeli idareler ile 468 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde sayılan kurumları kapsar.

Aynı kıdem süresi için bir defadan fazla kıdem tazminatı veya ikramiye ödenmez.

Kıdem tazminatının hesaplanması, son ücret üzerinden yapılır. Sefer, parça başına, akord, götürü veya yüzde usulü gibi ücretin sabit olmadığı hallerde son bir yıllık süre içinde ödenen ücretin o süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama ücret bu tazminatın hesabına esas tutulur.

Ancak, son bir yıl içinde işçi ücretine zam yapıldığı takdirde tazminata esas ücret, gemi adamının işten ayrılma tarihi ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır.

16 ncü maddenin (D) bendinde sözü geçen tazminat ile bu maddede yer alan kıdem tazminatına esas olacak ücretin hesabında 29 ncü maddenin birinci fıkrasında yazılı ücrete ilaveten gemi adamına sağlanmış olan para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaatler de gözönünde tutulur.

Bu maddede belirtilen kıdem tazminatı ile ilgili 30 günlük süre hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleri ile gemi adamı lehine değiştirilebilir.

Ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleri ile belirtilen sürelerle hesap edilen kıdem tazminatının yıllık miktarı, 1475 sayılı İş Kanununa göre tespit edilmiş bulunan günlük asgari ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katından fazla olamaz.

Gemi adamının ölümü halinde yukarıdaki hükümlere göre doğan tazminat tutarı, kanuni mirasçılara ödenir.

Kıdem tazminatından doğan sorumluluğu işveren, özel şahıslara veya sigorta şirketlerine sigorta ettiremez. İşveren sorumluluğu altında ve sadece yaşlılık, emeklilik, malullük, ölüm ve toptan ödeme hallerine mahsus olmak kaydıyla Devlet veya kanunla kurulu kurumlarda veya % 50 hissedene fazlası Devlete ait bir banka-da veya bir kurumda işveren tarafından kıdem tazminatı ile ilgili bir fon tesis edilir.

Fon tesisi ile ilgili hususlar kanunla düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE — 20 nci maddenin son fıkrası gereğince tesisi öngörülen fona ilişkin kanun çıkarılıncaya kadar, kıdem tazminatının işveren tarafından doğrudan doğruya ödenmesine devam olunur.

MADDE 2. — Bu Kanunun birinci maddesinde tespit edilen hükümlere aykırı harekette bulunarak kıdem tazminatının öngörülen esaslar dışında veya saptanan miktar veya tavan aşılarak ödenmesi için emir veya talimat veren veya bu yolda hareket eden özel veya kamu kurumu veya kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, genel müdür, müessese müdürü, muhasebe müdürü gibi yetkili sorumluları hakkında, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde altı aydan iki seneye kadar hapis ve yirmi bin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Kanuna aykırı olarak fazla ödenen miktarın da ayrıca hazine lehine resen tahsiline karar verilir.

MADDE 3. — Bu Kanunun 1 nci maddesi 12.9.1980 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

13.10.1980

Başbakan
B. Ulusu

Devlet Bak. - Başbakan
Yard.
Z. Baykara

Devlet Bak. - Başbakan
Yard.
T. Özal

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. Özdaş

Adalet Bakanı
C. Menteş

Milli Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
K. Erdem

Milli Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Gümrük ve Tekel Bakanı
R. Baturalp

Ulaştırma Bakanı
N. Özgür

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Ş. Kocatopçu

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. Bingöl

Turizm ve Tanıtma Bakanı
İ. Evliyaoglu

İmar ve İskân Bakanı
Dr. Ş. Tüten

Köy İşleri ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Kültür Bakanı
C. Baban

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 24 e 1 nci EK

854 Sayılı Deniz İş Kanununun Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu (1/12)

İhtisas Komisyonu Raporu

İhtisas Komisyonu

Esas No. : 1/12

Karar No. : 10

16.10.1980

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Milli Güvenlik Konseyinin 9 ncu birleşiminde Komisyonumuza havale edilen «854 sayılı Deniz İş Kanununun değişik 20 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun Tasarısı» üzerinde yapılan görüşmelerde;

1 nci madde aynen benimsenmiş, ancak, geçici madde olarak eklenen husus «854 sayılı Deniz İş Kanununun 20 nci maddesinin değiştirilmesi ve bir geçici madde eklenmesi hakkındaki 1926 sayılı Kanun» da mevcut olması ve halen yürürlükte bulunması nedeniyle madde metninden çıkarılması uygun görülmüştür.

Tasarının 2 nci maddesi, 854 sayılı Deniz İş Kanununun sistematüğini korumak ve 1475 sayılı Kanunda yapılan değişikliğe paralellik sağlamak amacıyla, bir çerçeve madde altında, 854 sayılı Kanunun ceza hükümlerine ilişkin 51 nci maddesine bir fıkra olarak eklenmesi uygun görülmüş ve madde metninin anlamı değiştirilmeden buna göre yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütme maddeleri olan 3 ve 4 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Komisyon Başkanı

Talât SARGIN

Pers. Kd. Alb.

Üye

Erberk İNAM

Dz. Öğ. Yb.

Üye

Fazıl KAYNAKDEMİR

Hv. Pers. Bnb.

Üye

Kâzım ÖZTÜRK

M. G. K. Yasama Sekreteri

Üye

Mehmet F. ÖKTEN

Maliye Bakanlığı Gelirler
Gn. Md. Başyardımcısı

Üye

Murat ÜLGEN

Maliye Bakanlığı Bütçe Gn. Md.

Üye

Rüştü ALTAY

Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Başmüsaviri

Üye

Tuğrul AĞAR

Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Araştırma ve Planlama Kurulu
Başkanı

Üye

Doğan ŞİŞLİ

Millet Meclisi Kanunlar
Müdür Yrd.

(İhtisas Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

854 Sayılı Deniz İş Kanununun 4.7.1975 Tarihli 1926 Sayılı Kanunla Değişik 20 nci Maddesinin Değiştirilmesi ve 51 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 854 sayılı Deniz İş Kanununun 4.7.1975 tarihli ve 1926 sayılı Kanunla değiştirilen 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kıdem Tazminatı :

Madde 20. — Bu Kanuna tabi gemi adamlarının hizmet akitlerinin,

1. İşveren tarafından bu Kanunun 14 ncü maddesinin 1 nci bendinde gösterilen sebepler dışında,
2. Gemi adamı tarafından bu Kanunun 14 ncü maddesinin II nci ve III ncü bentleri uyarınca,
3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,
4. Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı, yahut toptan ödeme almak amacıyla,

Feshedilmesi veya gemi adamının ölümü veya 14 ncü maddenin 4 ncü bendi sebebiyle son bulması halinde gemi adamının işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence gemi adamına 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

Gemi adamlarının kıdemleri hizmet akdinin devam etmiş veya fasıllarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik gemilerinde ve hizmetinde çalıştıkları süreler gözönüne alınarak hesaplanır. Geminin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde gemi adamının kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanır. Bu kanunun neşri tarihinden itibaren geminin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işveren sorumludur. Ancak işyerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları gemi adamını çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki gemi adamının aldığı ücret seviyesiyle sınırlıdır.

Bu Kanunun neşrinden evvel işyeri devrolmuş veya herhangi bir suretle el değiştirmiş devir mukavelesinde aksine bir hüküm yoksa işlemiş kıdem tazminatlarından yeni işveren sorumludur.

Gemi adamının birinci bendin 4 ncü fıkrası hükmünden faydalanabilmesi için aylık veya toptan ödemeye hak kazanmış bulunduğunu ve kendisine aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için yaşlılık sigortası bakımından bağlı bulunduğu kuruma veya sandığa müracaat etmiş olduğunu belgelemesi şarttır. Gemi adamının ölümü halinde bu şart aranmaz.

TC Emekli Sandığı Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanununa veya yalnız Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olarak sadece aynı ya da değişik kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya malullük aylığına ya da toptan ödemeye hak kazanan gemi adamına, bu kamu kuruluşlarında geçirdiği hizmet sürelerinin toplamı üzerinden son kamu kuruluşu işverenince kıdem tazminatı ödenir.

Yukarıda belirtilen kamu kuruluşlarında gemi adamının hizmet akdinin evvelce bu maddeye göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi suretiyle geçen hizmet süreleri kıdem tazminatının hesabında dikkate alınmaz.

Ancak, bu tazminatın TC Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresine ait kısmı için ödenecek miktar, yaşlılık veya malullük aylığının başlangıç tarihinde TC Emekli Sandığı Kanununun yürürlükteki hükümlerine göre emeklilik ikramiyesi için öngörülen miktardan fazla olamaz.

Bu maddede geçen kamu kuruluşları deyimi genel, katma ve özel bütçeli idareler ile 468 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde sayılan kurumları kapsar.

Aynı kıdem süresi için bir defadan fazla kıdem tazminatı veya ikramiye ödenmez.

Kıdem tazminatının hesaplanması, son ücret üzerinden yapılır. Sefer, parça başına, akord, götürü veya yüzde usulü gibi ücretin sabit olmadığı hallerde son bir yıllık süre içinde ödenen ücretin o süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama ücret bu tazminatın hesabına esas tutulur.

Ancak, son bir yıl içinde işçi ücretine zam yapıldığı takdirde tazminata esas ücret, gemi adamının işten ayrılma tarihi ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır.

16 ncı maddenin (D) bendinde sözü geçen tazminat ile bu maddede yer alan kıdem tazminatına esas olacak ücretin hesabında 29 ncu maddenin birinci fıkrasında yazılı ücrete ilaveten gemi adamına sağlanmış olan para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaatler de gözönünde tutulur.

Bu maddede belirtilen kıdem tazminatı ile ilgili 30 günlük süre hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleri ile gemi adamı lehine değiştirilebilir.

Ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleri ile belirtilen sürelerle hesap edilen kıdem tazminatının yıllık miktarı, 1475 sayılı İş Kanununa göre tespit edilmiş bulunan günlük asgari ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katından fazla olamaz.

Gemi adamının ölümü halinde yukarıdaki hükümlere göre doğan tazminat tutarı, kanuni mirasçılarına ödenir.

Kıdem tazminatından doğan sorumluluğu işveren, özel şahıslara veya sigorta şirketlerine sigorta ettiremez.

İşveren sorumluluğu altında ve sadece yaşlılık, emeklilik, malullük, ölüm ve toptan ödeme hallerine mahsus olmak kaydıyla Devlet veya kanunla kurulu kurumlarda veya % 50 hisseden fazlası Devlete ait bir banka-da veya bir kurumda işveren tarafından kıdem tazminatı ile ilgili bir fon tesis edilir.

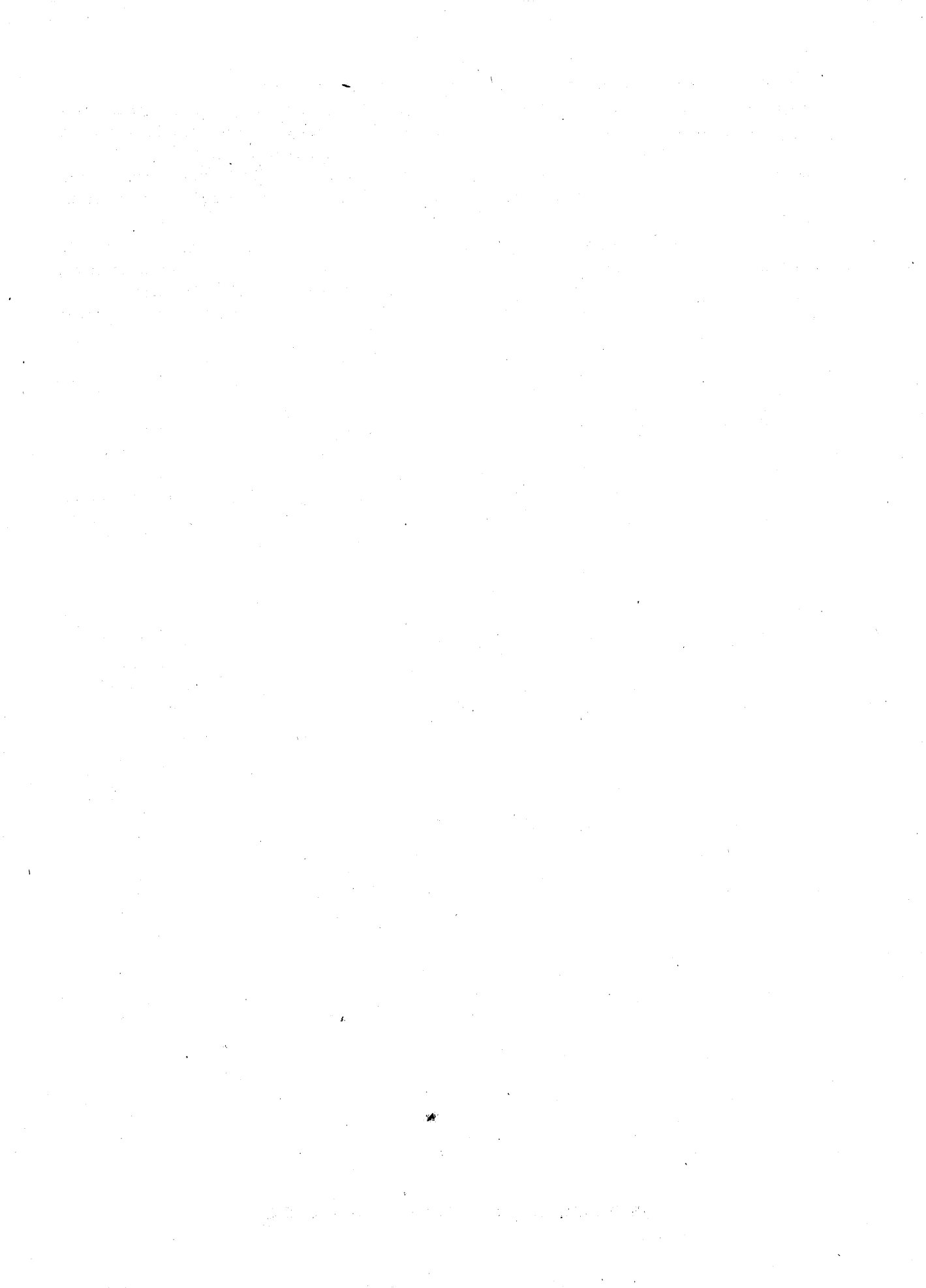
Fon tesisi ile ilgili hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 2. — 854 sayılı Deniz İş Kanununun 51 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

«20 nci madde hükümlerine aykırı harekette bulunarak kıdem tazminatının öngörülen esaslar dışında veya saptanan miktar veya tavan aşılarak ödenmesi için emir veya talimat veren veya bu yolda hareket eden özel veya kamu kurumu veya kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, genel müdür, müessese müdürü, muhasebe müdürü gibi yetkili sorumluları hakkında, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde altı aydan iki seneye kadar hapis ve yirmi bin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Kanuna aykırı olarak fazla ödenen miktarın da ayrıca Hazine lehine resen tahsiline karar verilir.»

MADDE 3. — Bu Kanunun 1 nci maddesi 12.9.1980 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 25

4.7.1975 Tarihli ve 1927 Sayılı Kanunun 6 ncı, 1475 Sayılı Kanunun Değişik 14 ncü Maddeleri ile 193 Sayılı Kanunun 25 nci Maddesinin Değişik 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı. (1/13)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : 101 - 609/06869

14.10.1980

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 13.10.1980 tarihinde kararlaştırılan «4.7.1975 tarihli ve 1927 sayılı Kanunun 6 ncı, 1475 sayılı Kanunun değişik 14 ncü maddeleri ile 193 sayılı Kanunun 25 nci maddesinin değişik 7 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

GEREKÇE

Yürürlükten kaldırılmış bulunan 8.6.1936 tarihli ve 3008 sayılı İş Kanununun «fesih bildirimi» ve onun sonuçlarını düzenleyen 13 ncü maddesinin 5 nci fıkrasında «Bilimum işçiler hakkındaki feshlerde, beş seneden fazla olan her bir tam iş senesi için ayrıca onbeş günlük ücret tutarında tazminat dahi verilir» şeklinde bir hüküm mevcuttu.

Bu suretle işveren, fesih bildirimi çerçevesinde iş sözleşmesini sona erdirdiği ve kendisine belirli bir süre önce ihbarda bulunmadığı kıdemli işçisine, önce ihbar tazminatı ile taksirli tazminat ödemekte, buna ilâve olarak da (Kıdem süresi \times 15 günlük ücret) tutarında bir para vermekle yükümlü tutuluyordu.

Daha sonra sıra ile çıkarılmış bulunan 5518, 5868, 931, 1475 ve 1927 sayılı kanunlarla kıdem tazminatı büyük ölçüde değişikliklere uğramış, âdeta yeni bir hüviyet kazanmış ve şimdiki biçimini almıştır.

1927 sayılı Kanunun düzenlediği şekliyle kıdem tazminatı, iş akdinin, bu kanunda belirtilen sebeplerden dolayı ve bu sebeplere dayalı olarak, taraflarca feshedilmesi halinde veya iş akdinin kendiliğinden sona ermesi halinde, işverenin, bir yılı aşkın kıdeme sahip olmak şartıyla işçisine, eğer işçi ölmüş ise kanuni mirasçılara, işçinin işe başladığı tarihten itibaren, hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için kıdem tazminatı ödenmesine esas ücreti (yıl \times ücret) esasına göre ödediği paradır.

Kıdem tazminatı olarak ödenen bu para işten ayrılan işçinin yoksulluğa düşmesini önleyen bir ek güvencedir. Bu bakımdan işçi yararına ve âmme intizamı düşüncesiyle bu hakkın kaldırılması veya işçi yararına azaltılması mümkün olmamak icabeder. Yargıtayın bugüne kadar sürdürdüğü içtihadına göre, 30 günlük süre yokedilemeyen veya azaltılmayan mecburi süredir. Nitekim 1927 sayılı Kanunun 14 ncü maddesindeki «bu maddede belirtilen kıdem tazminatı ile ilgili 30 günlük süre hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleri ile işçi lehine değiştirilebilir» şeklinde ve Yargıtay içtihadı doğrultusundadır.

Kıdem tazminatına hak kazanmanın şartları arasında, istifa eden işçiye bu tazminatın ödeneceğine dair herhangi bir hüküm yoktur. Dolayısıyla bu işçilere kıdem tazminatı ödenmemesi icap eder. Ama tatbikatta istifa eden işçiye kıdem tazminatı ödenmesini mümkün kılan toplu iş sözleşmeleri veya hizmet akitleri yapılmıştır. Bu daha da öteye götürülerek, işçinin ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırı davranışları, nedeniyle hizmet akdinin işveren tarafından ihbarsız feshedildiği hallerde bile ödenmesi için talepler ileriye sürülmüştür. Hatta hizmet akdinin ihbarsız ve tazminatsız feshini gerektiren bir suç işleyen işçi, bunun işveren tarafından öğrenilmesine fırsat kalmadan istifa mektubunu göndererek kıdem tazminatını almak suretiyle işten ayrılmaya başlamıştır. Bu durum çalışma hayatında büyük huzursuzluklara sebebiyet vermiş ve işçi - işveren ilişkilerini gerginleştirmiştir.

Bunun dışında değişik işverenlere ait işyerlerinde geçen hizmetlerin (tıpkı kamu kuruluşlarında olduğu gibi) birleştirilerek kıdem tazminatına esas müddetin hesabında nazara alınması istekleriyle karşılaşmıştır. Bir kısım kamu kuruluşlarının sözleşmelerinde, özel kesimde geçen hizmetler, belli şartlarla, o kuruluşta geçmiş gibi kabul edilmiştir.

1927 sayılı Kanuna göre zorunlu ve asgari olan süre her tam yıl için 30 gündür. Sözleşmelerle bu miktarların artırılabilmesine ilişkin fıkra hükmünden hareketle pazarlıklar sonucu bu süre uzatılmış, bazı hallerde her tam yıl için 80 - 100 - 120 hatta 150 güne kadar çıkarılmıştır.

Bu artırımlar yapılırken işçi kesimi ve işveren kesimi çeşitli niyetlere sahip oldukları gibi, 21 Temmuz 1978 tarihinden sonra uygulanmasına başlanan «Toplumsal Anlaşma»nın da etkisi olmuştur. Toplumsal Anlaşma'ya göre kıdem tazminatı gün sayısı 45 günün altında olan kamu kesimi işyerlerinde, bu gün adetleri her defasında 5'er gün artırılmak suretiyle 45 güne çıkarılacaktır. Nitekim 1978 yılında kamu kesiminde imzalanan toplu iş sözleşmeleriyle bu uygulama yapılmıştır.

Buna karşılık bir kısım özel sektör işyerlerinde de, ödenen kıdem tazminatlarının masraf yazılmasından güç alınarak işverenin arzu ve muvafakatı ile herhangi bir sebep yok iken gün sayılarının artırılması yoluna gidilmiştir. Artan maliyetler satış fiyatlarını ve dolayısıyla kârın artırımını gerektirmiştir. Bu davranışın bu gün uygulanmakta olan ekonomik istikrar tedbirleriyle bağdaştırılması asla mümkün değildir.

İşçi kesimi ise meseleyi daha değişik bir açıdan ele almış ve gün sayısının artırılması için elinden gelen her türlü gayreti sarf etmiştir. İşyerinde kıdemlenen işçiyi, işveren dilediği gibi işten çıkarmamalıdır. Çıkarırken önünde parasal bakımdan büyük bir engel olmalıdır. O zaman iş ve gelir güvenliği sağlanmış olur ve işçiler rahat eder. İşçi kesiminin belirli maksatlara hizmet eden diğer bir bölümünde ise, kıdem tazminatı müessesesini, işvereni ortadan kaldıracak bir araç olarak görme eğilimi mevcuttur.

İşte bütün bu ve buna benzer düşünce, tutum ve davranışlar, kıdem tazminatı müessesesini yozlaştırmış, değişik kuruluşlarla çalışan, çeşitli işçi teşekküllerine mensup işçiler arasında, sosyal güvenlik hakkı bakımından bile büyük eşitsizlikler yaratmıştır.

Buna ilaveten 1475 sayılı Kanununun 1927 sayılı Kanunla değişik 14 ncü maddesinin ilgili fıkrasında «...1475 sayılı Kanuna göre tespit edilmiş olan günlük asgari ücretin 30 günlük tutarının yedibuçuk katından fazla olamaz.» hükmü bir ihtilaf üzerine Anayasa Mahkemesine intikal etmiş ve Anayasa Mahkemesinin 15 Nisan 1979 tarihli TC Resmi Gazetede yayımlanan bir kararıyla söz konusu fıkra şekil yönünden Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin kanunun iptali sırasında tanıdığı bir yıllık süre içerisinde yeni bir düzenleme yapılamadığı için memleket ekonomisi büyük zarar görmüş ve haksız ödeme yapar hale gelmiştir.

Maliyetinin tamamı müessese üzerine yüklenilmiş olan kıdem tazminatı ödemeleri özellikle çok sayıda işçi çalıştıran kuruluşlarda büyük bir mesele haline gelmiştir. Bu durum emeğin maliyetini yükseltmiş, dolayısıyla emek yerine makine kullanımını teşvik etmiş, böylece işsizliğin artmasına sebep olmuştur. Bunun yanı sıra kıdemli işçileri işyerlerinden çıkarılması işçi devrinin artmasına sebep olmuş ve kalifiye elemanlar müessese bünyelerinden uzaklaştırılmıştır.

Tavanın kaldırılması esas itibarıyla Devleti büyük ölçüde kıdem tazminatı borcu ile karşı karşıya bırakmıştır. 14 . 4 . 1980'den bu yana büyük ödemeler yapılmış, 12 . 9 . 1980'den sonraki dönemde ise yeni kısıtlamaların geleceği görüşü üzerine konu alabildiğine istisnar edilmiştir.

İş barışını olumsuz yönde etkileyen ekonominin içinde bulunduğu şartlara tamamen ters düşen ve sosyal dengesizlikler yaratan bu uygulamaya bir son vermek amacıyla Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hüküm yeniden getirilmekte ve bulunacak meblağın Gelir Vergisinden muaf olarak işçilere ödenmesi temin edilmektedir.

Ayrıca iyiniyet kurallarına ve getirilen düzenlemeye aykırı davranışlar hakkında, caydırıcı mahiyette bazı tedbirler de öngörülmüştür. Böylece kıdem tazminatı ödemelerinde konulmuş sınırlara uyulması sağlanılmış olacaktır.

Kurulması öngörülen fon sistemi ile kıdem tazminatı meselesi daha da ıslah edilmiş ve işçi yararına düzenlenmiş olacaktır.

Kanunun ilk üç maddesinin 12.9.1980 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanması haksız ödemelerin vergilendirilmesine böylece sosyal adaletin teminine imkân sağlanması amacıyla öngörülmüştür.

4.7.1975 Tarihli ve 1927 Sayılı Kanununun 6 ncı, 1475 Sayılı Kanununun Değişik 14 ncü Maddeleri ile 193 Sayılı Kanununun 25 nci Maddesinin Değişik 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1475 sayılı İş Kanununun 1927 sayılı Kanunla değişik 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kıdem Tazminatı

Madde 14. — Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin :

1. İşveren tarafından bu Kanunun 17 nci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,
2. İşçi tarafından bu Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca,
3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,
4. Bağlı buldukları, kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;

Feshedilmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

İşçilerin kıdemleri, hizmet aktinin devam etmiş veya fasılalarla yeniden aktedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler gözönüne alınarak hesaplanır. İşyerlerinin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde işçinin kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanır. Bu Kanunun neşri tarihinden itibaren işyerinin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işveren sorumludur. Ancak, işyerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları işçiyi çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki işçinin aldığı ücret seviyesiyle sınırlıdır. Bu kanunun neşrinden evvel işyeri devrolmuş veya herhangi bir suretle el değiştirmiş devir mukavelesinde aksine bir hüküm yoksa işlenmiş kıdem tazminatlarından yeni işveren sorumludur.

İşçinin birinci bendin 4 ncü fıkrası hükmünden faydalanabilmesi için aylık veya toptan ödemeye hak kazanmış bulunduğunu ve kendisine aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için yaşlılık sigortası bakımından bağlı bulunduğu kuruma veya sandığa müracaat etmiş olduğunu belgelemesi şarttır. İşçinin ölümü halinde bu şart aranmaz.

TC Emekli Sandığı Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanununa veya yalnız Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olarak sadece aynı ya da değişik kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya malullük aylığına ya da toptan ödemeye hak kazanan işçiye, bu kamu kuruluşlarında geçirdiği hizmet sürelerinin toplamı üzerinden son kamu kuruluşu işverenince kıdem tazminatı ödenir.

Yukarıda belirtilen kamu kuruluşlarında işçinin hizmet akdinin evvelce bu maddeye göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi suretiyle geçen hizmet süreleri kıdem tazminatının hesabında dikkate alınmaz.

Ancak, bu tazminatın TC Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmet süresine ait kısmı için ödenecek miktar, yaşlılık veya malullük aylığının başlangıç tarihinde TC Emekli Sandığı Kanununun yürürlükteki hükümlerine göre emeklilik ikramiyesi için öngörülen miktardan fazla olamaz.

Bu maddede geçen kamu kuruluşları deyimi, genel, katma ve özel bütçeli idareler ile 468 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde sayılan kurumları kapsar.

Aynı kıdem süresi için bir defadan fazla kıdem tazminatı veya ikramiye ödenmez.

Kıdem tazminatının hesaplanması, son ücret üzerinden yapılır. Parça başı, akort, götürü veya yüzde usulü gibi ücretin sabit olmadığı hallerde son bir yıllık süre içinde ödenen ücretin o süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama ücret bu tazminatın hesabına esas tutulur.

Ancak, son bir yıl içinde işçi ücretine zam yapıldığı takdirde, tazminata esas ücret, işçinin işten ayrılma tarihi ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır.

13 ncü maddenin (c) bendinde sözü geçen tazminat ile bu maddede yer alan kıdem tazminatına esas olacak ücretin hesabında 26 ncü maddenin 1 ncü fıkrasında yazılı ücrete ilaveten işçiye sağlanmış olan para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaatler de gözönünde tutulur.

Bu maddede belirtilen kıdem tazminatı ile ilgili 30 günlük süre hizmet akidleri veya toplu iş sözleşmeleri ile işçi lehine değiştirilebilir.

Ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akidleri ile belirtilen sürelerle hesap edilen kıdem tazminatının yıllık miktarı, 1475 sayılı İş Kanununa göre tespit edilmiş bulunan günlük asgari ücretin 30 günlük tutarının 7,5 katından fazla olamaz.

İşçinin ölümü halinde yukarıdaki hükümlere göre doğan tazminat tutarı, kanuni mirasçılara ödenir.

Kıdem tazminatından doğan sorumluluğu işveren şahıslara veya sigorta şirketlerine sigorta ettiremez.

İşveren sorumluluğu altında ve sadece yaşlılık, emeklilik, malullük ölüm ve toptan ödeme hallerine mahsus olmak kaydıyla Devlet veya kanunla kurulu kurumlarda veya % 50 hissedenden fazlası Devlete ait bir bankada veya bir kurumda işveren tarafından kıdem tazminatı ile ilgili bir fon tesis edilir.

Fon tesisi ile ilgili hususlar kanunla düzenlenir.

MADDE 2. — 4.7.1975 tarihli ve 1927 sayılı Kanunun 6 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 6. — İşten çıkarma tazminatı; Toplu Sözleşmelerdeki Kıdem Tazminatı ve özel sözleşmelerdeki işten çıkarma tazminatlarıdır.

Bu tazminatın bu kanunun 1 ncü maddesi hükümlerine göre ödenecek miktarı gelir vergisine tabi değildir. Hizmet ifa edilmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz.»

MADDE 3. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927 sayılı Kanunla değiştirilen 25 ncü maddesinin 7 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İşten çıkarma tazminatı; Toplu Sözleşmelerdeki Kıdem Tazminatı ve Özel Sözleşmelerdeki işten çıkarma tazminatlarıdır. Bu tazminatın, bu Kanunun birinci maddesine göre ödenecek miktarı gelir vergisine tabi değildir. Hizmet ifa edilmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz.»

MADDE 4. — Bu Kanunun birinci maddesinde tespit edilen hükümlere aykırı hareketle bulunarak kıdem tazminatının öngörülen esaslar dışında veya saptanan miktar veya tavan aşılarak ödenmesi için emir veya talimat veren veya bu yolda hareket eden özel veya kamu kurumu veya kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, genel müdür, müessese müdürü, muhasebe müdürü gibi yetki sorumluları hakkında, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde altı aydan iki seneye kadar hapis ve yirmi bin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Kanuna aykırı olarak fazla ödenen miktarın da ayrıca Hazine lehine resen tahsiline karar verilir.

MADDE 5. — Bu Kanununun 1, 2 ve 3 ncü maddeleri 12.9.1980 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

13. 10 . 1980

Başbakan
B. Ulusu

Devket Bak. - Başbakan
Yard.
Z. Baykara

Devket Bak. - Başbakan
Yard.
T. Özal

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztürk

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. Özdaş

Adalet Bakanı
C. Mentek

Milli Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
K. Erdem

Milli Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Gümrük ve Tekel Bakanı
R. Baturalp

Ulaştırma Bakanı
N. Özgür

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Ş. Kocatopçu

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. Bingöl

Turizm ve Tanıtma Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Dr. Ş. Tüten

Köy İşleri ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Kültür Bakanı
C. Baban

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 25 e 1 nci EK

4.7.1975 Tarihli ve 1927 Sayılı Kanunun 6 ncı, 1475 Sayılı Kanunun Değişik 14 ncü Maddeleri ile 193 Sayılı Kanunun 25 nci Maddesinin Değişik 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İhtisas Komisyonu Raporu (1/13)

İhtisas Komisyonu Raporu

İhtisas Komisyonu

Esas No. : 1/13

Karar No. : 11

16 . 10 . 1980

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Milli Güvenlik Konseyinin 15 Ekim 1980 günkü 9 ncü birleşiminde görüşülen ve Komisyonumuza incelenmek üzere havale edilen 4.7.1975 tarihli ve 1927 sayılı Kanunun 6 ncı, 1475 sayılı Kanunun değişik 14 ncü maddeleriyle 193 sayılı Kanunun 25 nci maddesinin değişik 7 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında Kanun tasarısı Komisyonumuzun 16.10.1980 günkü toplantısında görüşülmüştür.

Tasarının 1 nci maddesi Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde 1927 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin değiştirilmesi, bu maddeyi takip eden 3 ncü maddede yapılan düzenleme ile paralel olduğundan 6 ncı maddenin uygulama alanı bulunmayacağı ve boşlukta kalacağı düşüncesiyle yürürlükten kaldırılması Komisyonumuzca uygun görülmüş ve madde 4 ncü madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 3 ncü maddesinde, tasarıda yer almayan basın mesleğinde çalışanlara ilişkin Basın İş Kanununa yeni bir düzenleme getirmemek ve ödenen kıdem tazminatlarının eskiden olduğu gibi vergilendirilmesini sağlamak amacıyla «1475 ve 857 sayılı kanunlara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile, 5953 sayılı Kanuna göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz)» şeklinde değiştirilerek 2 nci madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 4 ncü maddesi; bir çerçeve madde altında 1475 sayılı İş Kanununun hizmet akdine ilişkin cezaları düzenleyen 98 nci maddesine bir fıkra olarak eklenmesi uygun görülerek madde metninde anlam yönünden bir değişiklik yapılmadan 3 ncü madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Komisyonumuzca yapılan bu düzenlemelerle tasarının başlığı ve yürürlük maddesi yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesi aynen benimsenmiştir.

Raporumuz Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Komisyon Başkanı

Talât SARGIN

(Pers. Kld. Alb.)

Üye

Kâzım ÖZTÜRK

M. G. K. Yasama Sekreteri

Üye

Rüştü ALTAY

Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Başmüaviri

Üye

Erberk İNAM

Dz. Öğr. Yb.

Üye

Mehmet F. ÖKTEN

Maliye Bakanlığı Gelirler

Gn. Md. Başyardımcısı

Üye

Tuğrul AĞAR

Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Araştırma ve Planlama Kurulu

Bşk.

Üye

Fazıl KAYNAKDEMİR

Hv. Prs. Bnb.

Üye

Murat ÜLGEN

Maliye Bakanlığı

Bütçe Gn. Md. Başyardımcısı

Üye

Doğan ŞİŞLİ

Millet Meclisi Kanunlar

Müdür Yrd.

(İhtisas Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1475 Sayılı İş Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 14 ncü Maddesinin Değiştirilmesi, 98 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927 Sayılı Kanunla Değişik 25 nci Maddesinin 7 nci Fıkrasının Değiştirilmesi ve 4.7.1975 Tarihli 1927 Sayılı Kanunun 6 ncı Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1 nci madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1927. sayılı Kanunla değiştirilen 25 nci maddesinin 7 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1475 ve 854 sayılı kanunlara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 5953 sayılı Kanuna göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz).

MADDE 3. — 1475 sayılı Kanunun 98 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

14. ncü madde hükümlerine aykırı hareketle bulunarak kıdem tazminatının öngörülen esaslar dışında ve ya saptanan miktar veya tavan aşılarak ödenmesi için emir veya talimat veren veya bu yolda hareket eden özel veya kamu kurumu veya kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, genel müdür, müessese müdürü, muhasebe müdürü gibi yetkili sorumluları hakkında, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç teşkil etmediği takdirde, altı aydan iki seneye kadar hapis ve yirmi bin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Kanuna aykırı olarak fazla ödenen miktarın da ayrıca Hazine lehine resen tahsiline karar verilir.

MADDE 4. — 4.7.1975 tarihli ve 1927 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5. — Bu Kanunun 1 ve 2 nci maddeleri 12.9.1980 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.